

Biverkningar och komplikationer efter en operation av tjock- och ändtarmscancer

Att opereras innebär en risk för biverkningar och komplikationer. Det är viktigt att du följer de råd om egenvård du får för att minska risken och lindra besvären.

Biverkningar

Trötthet

Det är vanligt att du känner dig trött och seg när du vaknar upp efter att ha varit sövd. Det kan ta alltifrån 0,5 till 12 timmar för narkosmedlen att lämna kroppen. Du kan vara trött i flera veckor och ibland månader efter en operation, eftersom kroppens återhämtning tar mycket energi.

Illamående

Du kan må illa efter att ha varit sövd. Det går oftast över inom några timmar. Du kan få läkemedel om det är besvärligt.

Smärta

Att ha ont efter en operation är vanligt. Smärtan behandlas med smärtlindrande läkemedel antingen som tabletter eller direkt i blodet. Det är viktigt att du är väl smärtlindrad för att kunna återhämta dig snabbt efter operationen.

Svårt att kissa

Det kan vara svårt att kissa efter operationen. Detta beror på de läkemedel du får under och efter operationen. Bedövningsmedel och smärtstillande kan göra så att musklerna i urinblåsan och kring urinrörsmynningen inte fungerar. Det kan vara extra svårt om du har fått dropp med vätska under operationen, eftersom blåsan kan vara överfull.

För att förebygga besvär kan du försöka gå på toaletten och kissa så sent som möjligt före operationen.

Efter operationen kommer man att kontrollera med en ultraljudsapparat (blåsscanner) att du kan kissa ordentligt.

Det är viktigt att du sitter när du kissar så att du kan slappna av och tar god tid på dig. Om det behövs kan du få en engångskateter.

Störd tarmfunktion

Tarmfunktionen blir ofta störd efter en operation. Dels orsakas det av att tarmarnas naturliga rytm kan störas av narkosen och operationen, dels är det en biverkan av vissa smärtstillande läkemedel. Detta kan leda till illamående, magknip och spänd mage. Besvären brukar försvinna av sig själva när tarmarna kommer i gång igen efter några dagar. Om du har stora besvär kan du behöva ta läkemedel som ökar rörligheten i tarmarna.

Besvär i halsen

Om du har haft en slang i halsen kan det skava i halsen efteråt. Det går oftast över inom några dagar.

Normalt bildas slem i luftrören. När du har varit sövd är det vanligt att slemmet blir segt och svårare att få upp. Att ligga eller sitta mycket kan förvärra besvären. Sövning ökar också risken för komplikationer i lungorna, till exempel lunginflammation.

3. BEHANDLING Operation

För att minska risken för komplikationer bör du göra andningsövningar. Genom att ta djupa andetag kan du vidga lungorna och göra det lättare att hosta upp slemmet. Du ska därför andas 10 djupa andetag i följd varje vaken timme under dagen. Att dricka mycket gör också att slemmet blir lättare att hosta upp.

I vissa fall kan andningsövningarna göras i en så kallad PEP-pipa, som skapar ett motstånd i andningen och gör övningen mer effektiv. Om det blir aktuellt för dig kommer du att få mer information.

Andningsövning med PEP-pipa.

Komplikationer

Cirka en tredjedel får komplikationer efter en tarmcanceroperation.

Infektion i såret

Efter en operation finns risk för infektion i såret. Följ de råd du får om sårvård och hygien. Tecken på infektion är feber och rodnad runt såret. En liten rodnad runt såret är normalt.

Infektion inne i magen

En allvarigare komplikation är att tarmen inte läker, utan att du får en infektion inne i magen. Då behandlas du med antibiotika. Infektionen kan också innebära att du behöver opereras igen.

Urinvägsinfektion

Symtom vid urinvägsinfektion kan vara att du behöver kissa ofta och att det svider. Du kan ha ont i nedre delen av magen över urinblåsan. Infektionen behandlas med antibiotika om det behövs.

Blodpropp

Det finns risk för blodpropp efter en operation, och du kommer därför att behandlas med blodförtunnande läkemedel efter operationen. Du kan också rekommenderas att använda stödstrumpor.

Blodproppar uppstår ofta i benet och kallas då djup ventrombos. En blodpropp i benet kan vandra till lungorna och kallas då lungemboli. Blodproppar i lungorna kan i enstaka fall vara livshotande och måste därför alltid behandlas så fort som möjligt.

Tecken på blodpropp i benet kan vara att benet är ömt, svullet, rött och varmt. Tecken på blodpropp i lungan kan vara andnöd, hosta, håll i sidan som gör ont när du andas in, plötslig smärta i bröstet eller ryggen, trötthet, dålig ork och feber.

När ska jag kontakta vården?

- Om du får feber över 38 grader, frossa eller försämrat allmäntillstånd.
- Om du får andra tecken på infektion som rodnad, värmeökning, svullnad och ömhet i såret.
- Om det blöder mycket från operationssåret.
- Om benet känns ömt, svullet, rött och varmt.
- Om du får andnöd, hosta eller håll i sidan som gör ont när du andas in.
- Om du får plötslig smärta i bröstet eller ryggen.